Zbirka odločb sodne prakse

SKLEP SODIŠČA (prvi senat)

z dne 10. januarja 2019*

„Predhodno odločanje – Ustavitev postopka”

V zadevi C-169/18,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Court of Appeal (pritožbeno sodišče, Irska) z odločbo z dne 23. februarja 2018, ki je na Sodišče prispela 2. marca 2018, v postopku

Atif Mahmood,

Shabina Atif,

Mohammed Ahsan,

Mohammed Haroon,

Nik Bibi Haroon,

Noor Habib in drugi

proti

Minister for Justice, Equality and Law Reform,

SODIŠČE (prvi senat)

v sestavi J.-C. Bonichot, predsednik senata, R. Silva de Lapuerta (poročevalka), podpredsednica, A. Rosas, L. Bay Larsen in M. Safjan, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za A. Mahmooda in S. Atifo U. O’Brien in C. Sinnott, solicitors, C. O’Dwyer, SC, in D. Leonard, BL,

– za M. Ahsana U. O’Brien in C. Sinnott, solicitors, C. O’Dwyer, SC, in S. Michael Haynes, barrister,

* Jezik postopka: angleščina.

– za M. Haroona in N. B. Harroon S. Kirwan, solicitor, M. Lynn, SC, in A. Lowry, BL,

– za N. Habiba E. Larney, solicitor, M. Lynn, SC, in A. Lowry, BL,

– za Irsko M. Browne, G. Hodge in A. Joyce, agenti, skupaj z M. Collins, SC, in S. Kingston, BL,

– za nemško vlado T. Henze in R. Kanitz, agenta,

– za vlado Združenega kraljestva S. Brandon in R. Fadoju, agenta, skupaj z D. Blundell, barrister,

– za Evropsko komisijo J. Tomkin in E. Montaguti, agenta,

po opredelitvi generalnega pravobranilca

izdaja naslednji

Sklep

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 5(2) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 46).

2 Ta predlog je bil vložen v sporu med A. Mahmoodom, S. Atif, M. Ahsanom, M. Haroonom, N. B. Haroon in N. Habibom in drugimi ter Minister for Justice, Equality and Law Reform (minister za pravosodje, enakopravnost in reformo zakonodaje, Irska, v nadaljevanju: minister) zaradi roka za obravnavo vlog za izdajo vizumov, ki so jih vložili družinski člani A. Mahmooda, M. Ahsana, M. Haroona in N. Habiba.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

3 Britanski državljani A. Mahmood, M. Ahsan, M. Haroon in N. Habib, so 16. novembra 2015, 18. marca 2016, 21. decembra 2015 in 16. decembra 2015 vložili tožbo pri High Court (višje sodišče, Irska) proti ministru zaradi domnevne zamude pri obravnavi vlog za izdajo vizumov za vstop na Irsko za njihove družinske člane, državljane tretjih držav, in sicer Islamske republike Pakistan in Islamske države Afganistan.

4 Ker je High Court (višje sodišče) navedenim tožbam ugodilo, je minister vložil pritožbo pri Court of Appeal (pritožbeno sodišče, Irska), ki je odločilo, da bo tožbe združilo in jih obravnavalo skupaj.

5 A. Mahmood je britanski državljan, ki ima običajno prebivališče v Združenem kraljestvu in je od leta 2013 poročen s pakistansko državljanko S. Atif. Ker je na Irsko nameraval potovati s svojo soprogo, je na irskem konzularnem predstavništvu v Karachiju (Pakistan) zanjo 9. julija 2015 zaprosil za vizum za vstop na Irsko. Od takrat oba živita v Pakistanu in čakata na izid te vloge.

6 M. Ahsan je britanski državljan, ki od maja 2015dela na Irskem. Junija 2012 se je v Pakistanu poročil s pakistansko državljanko M. Gulshan, s katero imata sina. M. Gulshan je 7. avgusta 2015 zase in za svojega sina vložila vlogo za vizum za vstop na Irsko v centru za obravnavo vizumskih vlog v Lahoreju (Pakistan).

7 M. Haroon je britanski državljan, ki ima na Irskem podjetje z restavracijami za hitro prehrano in je od leta 2013 poročen z afganistansko državljanko N. B. Haroon. Ta je 4. junija 2015 na Irskem prek svojih odvetnikov vložila vlogo za izdajo vstopnega vizuma v to državo članico, da se pridruži svojemu soprogu.

8 M. Habib je britanski državljan, ki od februarja 2015 živi na Irskem, kjer opravlja samostojno dejavnost. Rojen je v Afganistanu leta 1968 in se je s prvo ženo poročil leta 1990 ter ima z njo tri otroke. Junija 2015 je na irskem uradu za vizume v Abu Dhabiju (Združeni arabski emirati) vložil vloge za izdajo vstopnih vizumov za svojo mater, dva sinova in štiri vnuke prek njihovega pravnega zastopnika na Irskem.

9 Tožeče stranke v postopku v glavni stvari trdijo, da so zaradi rokov za obravnavo vlog za izdajo vizumov, ki se obravnavajo v postopku v glavni stvari, kršene zahteve iz člena 5(2) Direktive 2004/38.

10 Minister pa meni, najprej, da rok za obravnavo navedenih vlog za izdajo vizumov ni nerazumno dolg, ker naj bi bilo njegovo trajanje upravičeno s potrebo po preverjanjih in pregledih za ugotavljaje goljufij, zlorab pravice ali primerov navideznih zakonskih zvez. V zvezi s tem minister poudarja, da na Irskem in v Združenem kraljestvu obstajajo kriminalne mreže, ki so vpletene v pomoč pri sklepanju navideznih zakonskih zvez, in tudi profitna podjetja, ki olajšujejo potovanje na Irsko zgolj z namenom umetnega nastanka obveznosti dodelitve pravic na podlagi prava Unije.

11 Minister nato meni, da rok za obravnavo vlog za vizume, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, ni nerazumno dolg, ker naj bi bilo njegovo trajanje upravičeno s potrebo po temeljitejših varnostnih preverjanjih, da se prepreči tveganje grožnje za teroristični napad, ker zadevne osebe prihajajo iz tretjih držav, ki naj bi zbujale resne varnostne pomisleke, kot je to v obravnavanem primeru.

12 Nazadnje, minister opozarja na znatno povečanje vlog za izdajo vizumov, ki jih vlagajo zakonci državljanov Unije, ki živijo v takih tretjih državah. To število naj bi se med letoma 2013 in 2015 povečalo za 1417 %, in sicer s 663 vlog leta 2013 na 10.062 vlog leta 2015. Minister meni, da to nepredvideno povečanje upravičuje podaljšanje roka za obravnavo vlog za izdajo vizuma.

13 Poleg tega trdi, da se tožeče stranke v postopku v glavni stvari ne morejo sklicevati na člen 5(2) Direktive 2004/38, dokler se ne izvedejo preverjanja in pregledi. Minister meni, da mora prosilec za vizum za družinskega člana državljana Unije, preden se lahko sklicuje na to določbo, dokazati obstoj dejanskega razmerja, na podlagi katerega je družinski član, državljan tretje države, upravičen do pravice do prebivanja.

14 Predložitveno sodišče meni, da je treba to sredstvo obrambe zavrniti, ker je ključno vprašanje, ali zamude pri obravnavanju vlog za izdajo vstopnih vizumov, kakršne so te v postopku v glavni stvari, pomenijo kršitev navedene določbe in ali jih je mogoče upravičiti z navedenimi okoliščinami.

15 Po mnenju predložitvenega sodišča zamuda do dveh let pri obravnavanju vloge za izdajo vstopnega vizuma načeloma pomeni kršitev člena 5(2) Direktive 2004/38. Dvomi tudi, da je mogoče tako zamudo upravičiti z razlogi, ki jih je predstavil minister, in meni, da če bi bilo tako, bi zakonodajalec Unije v tej direktivi to izrecno določil.

16 Predložitveno sodišče tudi ugotavlja, da ima minister trenutno še 7300 nerešenih vlog za izdajo vstopnih vizumov in da bo imel izid zadeve, ki jo obravnava, posledice za vsako od njih.

17 V teh okoliščinah je Court of Appeal (pritožbeno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali ob upoštevanju morebitnih utemeljitev, opisanih v drugem, tretjem in četrtem vprašanju, država članica krši zahtevo iz člena 5(2) Direktive 2004/38/ES, da je treba vizum zakoncu ali družinskim članom državljana Unije, ki uresničuje pravico do prostega gibanja v zadevni državi članici ali namerava uresničevati tovrstne pravice, izdati v čim krajšem času, kadar zamude pri obravnavanju takšne vloge presegajo 12 mesecev ali več?

2. Ali so brez poseganja v prvo vprašanje zamude pri obravnavanju vloge za izdajo vizuma ali drugem odločanju o njej v skladu s členom 5(2), ki izhajajo iz nujnosti zagotovitve, zlasti s preverjanjem ozadja, da vloga ni ponarejena ali da ne gre za zlorabo pravic, vključno s sklenitvijo navidezne zakonske zveze, bodisi v skladu s členom 35 Direktive[2004/38] bodisi drugače opravičljive in tako ne kršijo člena 5(2) [te direktive]?

3. Ali so brez poseganja v prvo vprašanje zamude pri obravnavanju vloge za izdajo vizuma ali odločanju o njej v skladu s členom 5(2), ki izhajajo iz nujnosti izvedbe obsežnejših preverjanj ozadja in varnostnih preverjanj oseb, ki prihajajo iz nekaterih tretjih držav, zaradi nekaterih varnostnih pomislekov v zvezi s potniki, ki prihajajo iz teh tretjih držav, bodisi v skladu s členom 27 ali členom 35 direktive [2004/38] bodisi drugače opravičljive in tako ne kršijo člena 5(2) [te direktive]?

4. Ali so brez poseganja v prvo vprašanje zamude pri obravnavanju vloge za izdajo vizuma ali odločanju o njej v skladu s členom 5(2), ki izhajajo iz nenadnega in nepričakovanega povečanja števila tovrstnih vlog prosilcev, ki prihajajo iz nekaterih tretjih držav, ki naj bi predstavljale resnične varnostne pomisleke, opravičljive in tako ne kršijo člena 5(2) [te direktive]?“

Postopek pred Sodiščem

18 V fazi pisnega postopka je Irska navedla, da so bile vloge za izdajo vizuma, ki se obravnavajo v postopku v glavni stvari, zavrnjene z odločbami marca 2017. Tožbe, vložene zoper te odločbe, so bile zavrnjene, in sicer v zvezi s soprogo M. Mahmooda julija 2017, v zvezi s soprogo in sinom M. Ahsana decembra 2017, v zvezi s soprogo M. Haroona februarja 2018 in v zvezi z materjo, dvema sinovoma in štirimi vnuki M. Habiba januarja 2018.

19 Po tej informaciji je sodno tajništvo Sodišča z dopisom z dne 18. oktobra 2018 na podlagi člena 101(1) Poslovnika Sodišča predložitveno sodišče pozvalo, naj Sodišču navede, ali je postopek v glavni stvari postal brezpredmeten oziroma ali je odgovor Sodišča še vedno potreben za rešitev spora, ki ga obravnava.

20 Predložitveno sodišče je z dopisom z dne 31. oktobra 2018 odgovorilo, da čeprav odgovor Sodišča za tožeče stranke v postopku v glavni stvari ni potreben, želi vseeno vztrajati pri predlogu za sprejetje predhodne odločbe, ker bi imel tak odgovor posledice na tisoče spisov, ki so še v obravnavi.

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

21 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča je postopek, uveden s členom 267 PDEU, instrument sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, s katerim prvo zagotavlja drugim razlago prava Unije, ki jo potrebujejo za rešitev spora, ki ga obravnavajo (sklep z dne 15. novembra 2017, Aranyosi, C-496/16, neobjavljen, EU:C:2017:866, točka 22).

22 V zvezi s tem iz besedila in sistematike člena 267 PDEU izhaja, da se s postopkom predhodnega odločanja predpostavlja, da mora pred nacionalnimi sodišči dejansko potekati spor, v okviru katerega se od teh sodišč zahteva, da izdajo odločbo, v kateri bo mogoče upoštevati predhodno odločbo Sodišča (sklep z dne 3. marca 2016, Euro Bank, C-537/15, neobjavljen, EU:C:2016:143, točka 32).

23 Razlog za obstoj predloga za sprejetje predhodne odločbe ni oblikovanje posvetovalnih mnenj o splošnih ali hipotetičnih vprašanjih, temveč dejanska potreba po dejanski rešitvi spora (sklep z dne 3. marca 2016, Euro Bank, C-537/15, neobjavljen, EU:C:2016:143, točka 33).

24 V obravnavanem primeru je iz predložitvene odločbe razvidno, da se spor o glavni stvari nanaša na domnevne zamude ministra pri obravnavi zadevnih vlog za izdajo vizumov in da se predlaga, naj se mu odredi, naj odloči o teh vlogah.

25 Vendar ker so bile vloge, ki se obravnavajo v postopku v glavni stvari, vse zavrnjene z odločbami, zoper katere so bila vložena pravna sredstva, ki pa jim sodišče ni ugodilo, in je predložitveno sodišče pojasnilo, da odgovor Sodišča ne more biti več v korist tožečih strank v postopku v glavni stvari, kot izhaja iz točk 18 in 20 teh sklepov, je spor o glavni stvar postal brezpredmeten in zato na postavljena vprašanja ni več treba odgovoriti.

26 Tako je treba – tudi če predložitveno sodišče, ki mora načeloma upoštevati učinke odločb o zavrnitvi izdaje vizumov in zlasti ugotoviti, ali je treba njegov predlog za sprejetje predhodne odločbe ohraniti, spremeniti ali umakniti, ni umaknilo predloga za sprejetje predhodne odločbe - v obravnavanem primeru ugotoviti, da na ta predlog ni treba odgovoriti (glej v tem smislu sklep z dne 24. marca 2009, Nationale Loterij, C-525/06, EU:C:2009:179, točka 11).

Stroški

27 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški navedenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) sklenilo:

Postopek odločanja o predlogu za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Court of Appeal (pritožbeno sodišče, Irska) z odločbo z dne 23. februarja 2018 v zadevi C-169/18, se ustavi.

Podpisi